

RUUKKU Taiteellisen tutkimuksen kausijulkaisu
Studies in Artistic Research
Tidskrift för konstnärlig forskning

Numero 2 (2014)

MATERIAALISUUS TAITEELLI- SESSA TUTKIMUKSESSA

Puheenvuoro
ruukku.journal.fi

Kuva: Akseli Kaukoranta

Riikka-Theresa Innasen ja Giorgio Convertiton selkiin heijastuvat heidän nuoret it-sensä. Lähde menneisyydestä ei ole dokumentti siinä merkityksessä kuin kat-somossa istuva historiantutkija normaalisti ajattelisi: kuva väreilee lihalla, siinä tanssivat epätarkat hahmot, siinä esitetty ei kulje lineaarisesti vaan leikkautuu, hidastuu, katkeilee fragmentoiden koreografian, josta olemme juuri katsoneet uuden tulkinnan. Uuden tulkinnan, jonka osana on tämä muistuma samojen tanssijoiden yhteisestä tanssista 18 vuotta sitten.

Heijastetun kuvan katkelmat koreografiasta ikään kuin todentavat koreografian olevan sekä sama että samalla toinen. Vuosien aikana tanssijoiden ruumiit ovat varttuneet kuin hyvä viski elämän tynnyrissä: heijastuksen nuoriin ruumiisiin ver-rattuna tanssiin on tullut tulkinnallista intensiteettiä ja uskottavuutta, kerrottuihin ihmissuhdetarinoihin kokemuksen raastavuutta.

Tanssin materiaali tanssijoiden konkreettisina ruumiina ja heijastumina toisista-samoista ruumiista johtaa historiantutkijan pohtimaan menneisyyden ru-umiiden katoavuutta ja läsnäoloa. Missä tanssi on? Mitä tanssista jää esityksen jä-lkeen? Mikä merkitys tanssilla taiteena on? Mitä voin sanoa tästä tanssista hu-omenna tai 18 vuoden päästä? *Uni* ei kenties pyri kuvaamaan sukupolven kokemusta, mutta tässä ja nyt se on mahdollista ymmärtää siten. *Uni* on paluu

johonkin menneeseen, joka saa uusia merkityksiä tässä hetkessä. Heijastuma menneestä osana esitystä on todiste historiasta, lähde, joka pakottaa katsojan ymmärtämään, että teos on ollut aiemmin sekä sama että toinen. Samaan aikaan, kuten Andee Scottin 2012 teoksessa *Walking The Line*, tanssijan iholle heijastuva kuva tanssijasta itsestään korostaa hänen kehonsa tässä hetkessä olevaa materiaalisuutta: ruumiin muotoja, ihon epätasaisuutta, luomia, hengityksen liikettä. Molemmista teoksista kuvan katsominen tuntuu intiimiltä, koska iho on paljas ja paljastava, vaikka heijastuva tanssija kuvassa on puettu. Kuvassa liikkuu jokin epätodellisen unenomainen, joka on tämä tunnistettava ruumis joskus toiste, toisaalla, toisenlaisena. Ihon paljaus on kuin lahja, se tekee hetkestä herkän ja haavoittuvan, muuttaa dokumentin esteettiseksi kokemukseksi.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana nykytanssissa on suorastaan kiihtyvällä tahdilla ilmennyt teoksia, joissa tanssitaiteen historian arkisto elävöityy uudelleen esitykseksi: Jérôme Bel toisinsi Susanne Linken koreografiaa teoksessa *The Last Performance* (1998), Anne Collod palasi Anna Halprinin teokseen *Parades & Changes Re-Enactment*issä vuonna 2008, Martin Nachbarin *Urheben/Aufheben* (2008) analysoi Dore Hoyerin *Affektos Humanosin* uudelleen esittämistä, Fabian Barban *A Mary Wigman Dance Evening* (2009) kontekstualisoi uudelleen ekspressionistisen tanssin (kts. esim. Lepecki 2010). Mutta vaikka *Uni* assosioituisikin tähän yleiseen kiinnostukseen, se on riippumaton tanssihistorian kaanonista, se toisintaa vain itseään ja asettaa menneen rinnan nykyisen tanssin kanssa. Siinä mennyt on materiaalisesti läsnä- ja poissaoleva, siinä mennyt konkretisoituu varttuneissa tanssivissa ruumiissa, iholla, joka kumpuilee; joka ei lopulta ole valkoinen eikä kangas; joka muuttaa heijastuman joksikin toiseksi. Diana Taylorin (2003) käsitteitä käyttäkseni tanssijat muuntavat repertuaariksi oman ruumiinsa arkistoa - arkistoa, josta katsoja näkee vain fragmentoituneen, äänettömän heijastuman iholla. *Uni* luo assosiaatioita, kiusaa esiin muistoja, vertaa nykyistä menneeseen ja päin vastoin. Samaan aikaan historioitsija, joka 1990-luvulla oli nuori vihainen nainen, muistaa jotain muuta.

Tanssijoiden asut - 1990-luvun grungeen viittaava resuisuus, tartan ja kuluneet maihinnousukengät - luovat sillan nuoruuden vihaan ja vimmaan, materiaallisen muistuman, joka saa tutkijan kaivamaan oman kuvitteellisen vaatekaappinsa pohjaa. Baletin viidennessä asennossa pysyminen todella on mahdotonta, sillä teoksen jälkeen soi musiikki, heittäydymme pimeään esitystilaan Nirvanan tahtiin. Ruumiimme törmäilevät fyysisessä muistumassa tanssista 1990-luvulla - tanssista, joka ei ollut tai ole ammattilaisten suunniteltua taidetta vaan vihan ja vimman purkamista öiseen, aggressiiviseen liikkeeseen. Ruumiimme arkistoista nousevat esitykselliset mahdollisuudet, repertuaari, joka ei koskaan vain toista vaan uudistaa kerran tehdyn, kerran opitun tavan liikkua, olla, ajatella. Jaetussa grunge-koreografiassa, jota rajaavat tila ja fyysiset mahdollisuudet, on ihan okei paiskautua päin seinää, päin toista, hikistä, tanssivaa ruumista. Tämä on

toisenlaista intiimiä olemista pimeässä tilassa, jossa ääni tuntuu kehossa, musiikki puskee liikkeelle, ja mennyt on hetken läsnä jonkinlaisena (nostalgisenakin) kokemuksena. Vanhuus muistuttaa itsestään tanssin jälkeen hengityksen vinkuessa ja polvien särkiessä, ruumiin rajojen muuttuessa taas rajoitteiksi. "Että mulla on huono kunto," sanoo yksi. "Ei ihme, että mä olin joskus langanlaiha," sanoo toinen ja nauraa. "Miksi me ei enää tanssita näin?" kysyy kolmas, historioitsija, ja päättää pohtia asiaa.

13.10.2014

Lähteet

- Innanen, Riikka Theresa (koreografia, valo- ja äänisuunnittelu, tanssi) & Convertito, Giorgio (tanssi). 2014. *Uni - The Duet Redux*. Höyhentämö, Helsinki 28.2.2014. <http://www.hoyhentamo.fi/esitykset/vierailu-uni-the-duet-redux-2/>
- Lepecki, André. 2010. "The Body as Archive: Will to Re-Enact and the Afterlives of Dances." *Dance Research Journal* 42:2, 28-48.
- Scott, Andee (koreografia, kuvaus, tanssi). 2008. *Walking The Line*. Osa teoksesta *Silo/Solo*. University of Michigan, Ann Arbor, Michigan 18.2.2012.
- Taylor, Diana. 2003. *The Archive and the Repertoire. Performing Cultural Memory in the Americas*. Durham: Duke University Press.

RUUKKU – Studies in Artistic Research. Julkaisija: Taideyliopisto, Aalto-yliopisto, Lapin Yliopisto. www.ruukku.journal.fi

Tämä puheenvuoro julkaistiin alun perin verkkosivumuotoisena. Tämä PDF on luotu vuonna 2026, ja siinä on alkuperäisestä poikkeava ulkoasu.

Tekijänoikeus ja lisenssi: Tekijänoikeus pysyy tekijällä. Julkaisija soveltaa numerosta 15 eteenpäin Creative Commons -lisenssilauseketta: Kaikki tämän kausijulkaisun sisältö, pois-sulkien yksittäiset logot, kuvat, ääni- ja videotiedostot ja muut taiteelliset tuotannot on lisen-soitu Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-EiMuutoksia 4.0 Kansainvälinen -lisenssin alle.